

אהרן קמינקא - בן שבעים וחמש

שמבקרי התנ"ך היו כוונים בהם את הכ"ץ פותיחם, בא קמינקא וסוחר אותם ו... את הנחותיו שהן משמרות בעיקר ונס... על מפרשי המקרא הקדמונים, ק. מוכ... במחקרו הגדול: "התפתחות רעיונות ישעיהו ואחדות ספרו", כי יש למצוא השפעה גדולה מכתובים אחרונים, מספר תהלים זר' על ישעיהו, וכי בן-סירא כבר הכיר את ספר זה בשלמותו, וכי ידמיהו ונביאים אחרים שמלפני גלות יהושלים, הכירו גם את "ישעיהו השני" (מפרק מ' ואילך). כן מוכיח ק. במחקרו על ספר תהלים, כי קדמון הוא ספר זה ורובו הגדול חובר עוד לפני הירבן שומרון. בפירושו על "שיר השירים" מביא ק. השוואות רבות ממקורות הספרות היר גית, הרומית וכו' וסוקר על כל הפרושים - בפשט ובדרש - שנכתבו עד עכשיו על מגילה זו ומוכיח את קדמותה קמינקא מנסה להוכיח, שהפרק הראשון אף חלק מפרקה השני של מגלה זו, נכתבו על ידי שלמה עצמו.

בקיאות רבה הראה ק. במחקרו המרובים המטפלים בחקפת החלמדים, הגאונים והי פילוסופים של ימי הבינים: משנתו של אליעזר בן הורקנוס, עקיבא בן מיהלאל וד' דברים אשר אמרו, "חוקרים ליסוד ההלכה הכתובה במשנה ובתוספתא", "היחוד סים שבין חכמי התנאים והפילוסופיה הסמי אית", "פילון האלכסנדרוני בתור דרשן", "תורת חכמי ישראל והאגודה הנוצרית" (נגד "ישו הנוצרי" לקלוזנר), "על דבר השאלות דר' אחא ויחוסן לירושלים", "סעדיה גאון", "הכרונולוגיה של הגאונים", "הרמב"ם ורעיונות הרס"ג", "הרמב"ם: השפעת הדבור היוני והרומי על לשון המשנה והכריתות" וכו'.

קמינקא הקדיש את עתו גם לפובליציזם ט קה, סאמרין הפובליציסטים הראשונים הופיעו עוד ב"זרובבל" שיצא בעריכתו באמברוס וטורוב בברלין (על השיבה לחנוך עברי) וב"זעלבסטעמאנציפאציון" לד"ר נתן בילנבוים. מאמרו "האם היהדות עולה או יורדת", שפירסם ק. ב"השלח" נגד צולשיין וטיילהאבר גרם בשעתו לויכוחים, וידוע מאמרו ב"השלח", לבקורת שיטתו של אחד העם, שבו סתר כמה מהשקפותיו של אחד העם על מוסר היהדות ועל התפתחותה המסורת העברית ואף הפריך כמה מהנחותיו על "המרכז הרוטני".

ק. נספח לתנועת חיבת ציון תיכף לאחר הווסדה ועוד בהיותו בן י"ז יסד בברלין ובהאמבורג את האגודות "אהבת ציון" ואף ניסה ליסד אגודה חשאית "לישם הקמת מדינה עברית בארץ ישראל", אלא כשהראה את תקנון אגודתו זו לפרופ' הרמן שפירא, נבחל זה מאד וקרעו לגזרים. מפני החשש שאגודה זו תעורר את חמת הסולטן על הישוב העברי הקטן ויחריבנו, כשהוציא הרצל את מחברתו "מדינת היהודים", שלח אותה בדברי הקדשה לק. שישב אז על כסא הרבנות בפראג, והשתדל לקרבו אליו ולשתפו לעבודה בהכנות לכינוס הקונגרס הראשון וק. נענה ואף נתכבד לשאת בקוץ גרם הראשון את ההרצאה על עבודת ההתי ישוב בארץ ישראל ואולם שותפות עבודה זו לא ארכה הרבה לפני השתקעו בארץ, ביקר כאן ק. ארבע פעמים והרי הרשמים האלה הוא גם מחזור השירים שלו "בארץ" שנדפס בשעתו ב"השלח".

ולואי ויזכה לראות את פרי רוחו המפור זרים בכתבי עת שונים וכן את כתבי ידו, מכונסיב יחד.

מ. אונגרייב

ד"ר אהרן קמינקא שקע כל ימיו בעבודה פוריה והקיף במחקריו מקצועות מרובים, בלשן, היסטוריון, חוקר בכתבי-הקודש וב" ספרות החלמדית ובפילוסופיה של ימי הבינים, קובע עתים גם לחרוזי שירה ואחד דון-אחרון: מעשיר את ספרותנו בתרגומיו מהספרות היונית והרומית הקלאסית, ראשית עבודתו הספרותית, היה מבואר לשירת היונים העתיקה בצרוף תרגומים משירי הומיר, אנאקריון, היזאד, טוראטיאוס, תיאור גניס, סימונידס וכו', שנדפס ב"כנסת ישראל ב", בשם "מיפיותו של יפת באהלי שב". להמשך לזה באה אה"כ (1888) חוברתו "אספת שירים" ובה תרגומים מהומיר, הר רציוס, אובידיוס וכו' (תרגומים משירי אר בידיוס באו גם ב"דברנו", וינת, תר"ץ) ואחרי עלותו לארץ זכה לראות בדפוס את ספרו "טרנדיות יון" ובו תרגומי "פרומ" אתוס" לאיסכילוס, "אנטונונה" לסופוקלס ו"סדיאה" לאוריפידס ובראש הספר מבוא גדול על הטרנדית היונית בכלל ועל שלוש הטרנדיות האלה בפרט וכן הוסיף הערות ובאורים לכל טרנדית לחוד, ומתוך הספ רוח הרומית העתיקה, תרגם - מלבד קטעים מהורציוס ואובידיוס - את דשימוס הקיסר הפילוסוף הרומי מרקוס אברליוס בשם "רע" יונת מרקוס אברליוס אנטוניוס" ואת "מכ" חבי המוסר" ללווציוס איניאוס סאנאקט.

קמינקא הוא אחד המעטים מן המלומדים והסופרים העבריים בדורנו, המעשירים את ספרותנו מאוצרות השירה והמחשבה היונית הרומית, והוא גם מציל שרידי ספרות יש ראל מהשפות ההן. הוא תרגם מרומית לעב רית יפה ועסיסית את הספר "חזונות אסיר שאלתיאל", המכונה ברומית "עורא הרביעי" והוציא אותו בהערות מדעיות ובמבוא גדול. לדעת קמינקא נהחבר הספר הזה על ידי אסיר שאלתיאל בן המלך יכניה אשר הוגלה מירושלים עוד לפני חורבן העיר (כלומר, על ידי אבי זרובבל) מקורו העברי של הספר הזה אבד, והמתרגמים היונים והרומים השונים החליפו בטרנסקריפציה את השם "אסיר" בשם "עורא" ויצא להם אחר כך השם הכפול: עורא שאלתיאל. קמינקא הש תמש בידיעותיו הבלשניות גם במחקרו על תרגום השבעים, הוא מוכיח, כי מתרגמי הנביאים לא ראו בעיניהם את תרגום המקרא ויש הבדל עצום בלשונם של מתרגמי השב עים השונים, כמה מהמתרגמים האלה לא הבינו את הלשון המדוברת והמליצה היחה זרה להם וכמה מהם השתמשו לפעמים בדרשות ובהגדות, ואין לסמוך על תרגום השבעים.

את עבודתו הספרותית התחיל קמינקא בדברי שירה וכן חרוז את שיריו בין מחקר למחקר עד היום הזה. עד עתה הופיעו משלו שני קבצי שירים: "צהריים" ו"רוזי עולם", שיריו לא נצוקו על אבני השירה החדשה לא בצורה ואף לא בתוכן ואולם מצטיינים הם בסגנונם הרך והמרנין ועוס קים הם בעיקר בנושאים היסטוריים ובשא לות פילוסופיות וחברתיות, בכמה מהם ישמע גם הדי מלהמת העולם האחרונה. ק. ניסה את כוחו גם בדרמתורגיה וכתב הויון בשם "המלך אחאב", כשרון ומרץ רב השקיע ק. בהוצאת ה"תחכמוני" לאלתריו והדיוואן לשלמה בונמיד, בצרוף מבואות והערות, ומשירה לחקר כתבי הקודש מובילה לדעת ק., דרך קצרה מאד, לא הבלשן והי היסטוריון בלבד צריכים לנצח כאן על המלאכה, אלא גם המשורר והוגה הדעות, ורק כמה ארבעתם אפשר לחזור לרעיונם הכללי, של הנביאים ובאומם כלי החקירה,